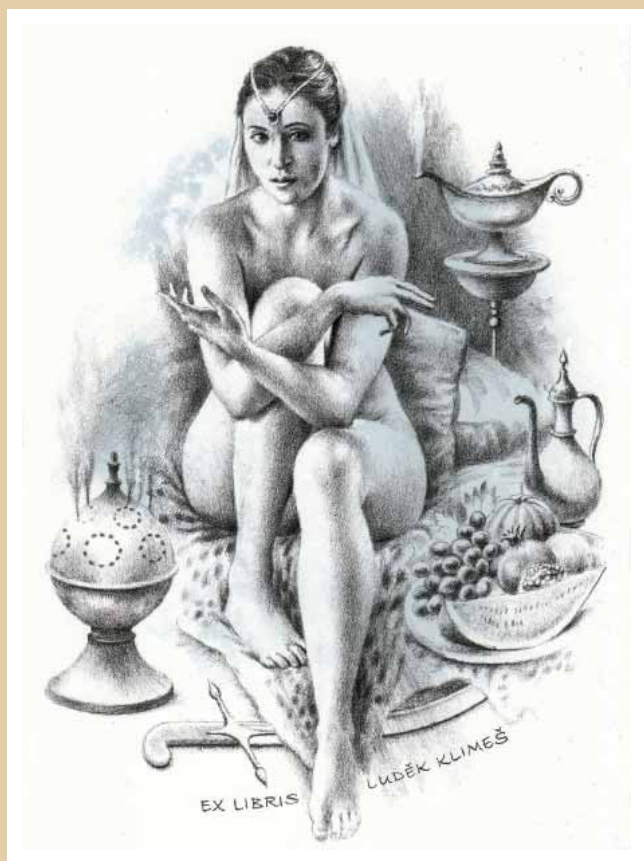
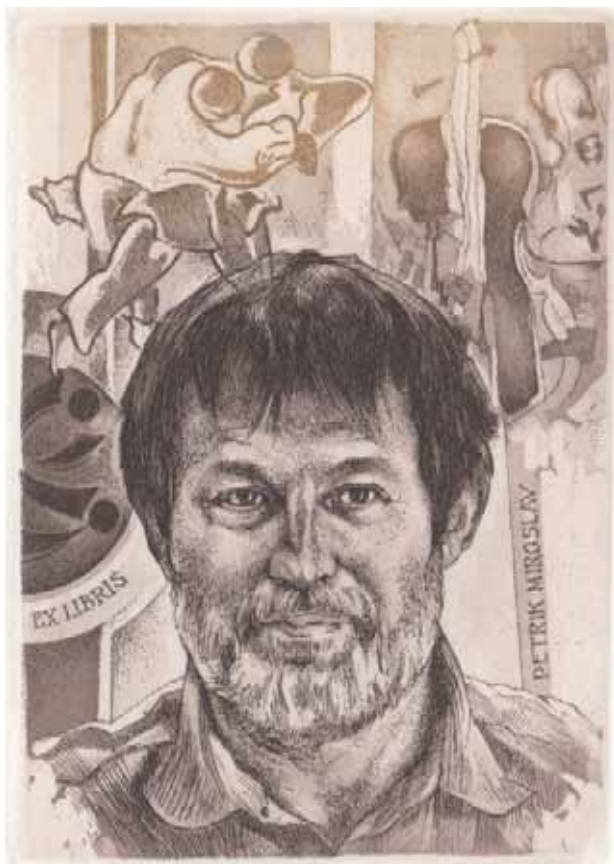

3/2021

KNIŽNÍ ZNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

Hedwig Pauwels, C3+C5, 2015

SLOVO PŘEDSEDY MIROSLAVA PETŘÍKA

Vážený sběratelé, členové našeho spolku, přátelé exlibris,

děkuji za zvolení do funkce předsedy spolku. Zároveň děkuji za důvěru, které si opravdu vážím. Budu se snažit Vás nezklamat a pokračovat v díle svých předchůdců.

Pracuji ve výboru již pátým rokem a vždy jsem se snažil přispět prací tam, kde bylo potřeba. S panem Mgr. Martinem Manojlínem se nám podařilo uspořádat mezinárodní soutěž při pražském 37. kongresu FISAE 2018. Ze vzniklé kolekce soutěžních exlibris jsme uspořádali mnoho následných výstav v České republice a na Slovensku ve Východoslovenském muzeu v Košicích.

Minulé období bylo pro členy výboru velmi náročné. Máme za sebou mnoho úspěšných akcí a aktivit. Především uspořádání výše zmíněného kongresu FISAE v Praze, dále například oslavu 100. výročí založení spolku, loňský sjezd v Olomouci, který byl i přes epidemiologická omezení úspěšně uspořádán, a také poslední červnovou valnou hromadu, na které byl zvolen nový výbor SSPE. Jediné, co jsem při své práci ve výboru vnímal negativně, byla občasná napjatá atmosféra při jednání. Asi proto během čtyřletého období svůj mandát mnoho členů ukončilo. Věřím, že schválená změna snížení počtu členů výboru z původních devíti na nynějších pět a **zvolení zkušených organizátorů a spolkových manažerů Mgr. Jakuba Picha, Mgr. Aloise Sassmanna, Mgr. Jarmily Špačkové a Ing. Marie Moravcové** přispěje k věcnému jednání při výborových schůzích a k **profesionálnímu řízení spolku.**

Jak asi dobře víte, aktivně jsem se snažil propagovat exlibris mezi mládeží, žáky ZUŠ a dalších uměleckých škol. To vše především formou soutěží. Jed-

nou z mých priorit byla a je propagace exlibris v široké společnosti. Rád bych, aby slovo exlibris bylo v budoucnu veřejnosti známo alespoň tak jako novoročenky (PF). Je mi jasné, že exlibris jako sběratelská disciplína nemůže být ze své umělecké podstaty a finanční náročnosti rozšířena mezi širokou veřejnost. Věřím ale, že pokud bude původní význam exlibris propagován a vrátí se malé, jednoduché a tím i finančně nenáročné **exlibris do knih**, bude o ně velký zájem. Vždyť většinou ta starší a drobná exlibris, provedená například v technice dřevorytu, jsou umělecky kvalitnější než některá, v současné době sběratelsky žádaná, kompozičně

a technicky zpracovaná až do formátu A4 v technice leptu. K rozšíření povědomí o exlibris a také k opětovnému označování knih vlastní knižní značkou může napomoci i jejich přístupnější tvorba a tisk **počítačovou technikou**.

Hlavní náplní našeho spolku je, mimo zmíněnou propagaci, především sběratelství exlibris. Prioritou nového výboru je pokračovat v léty prověřených aktivitách, a to především ve vydávání spolkového časopisu **Knižní značka a Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku** s aktuálními články a jednou za rok v uspořádání **sjezdu SSPE** s mezinárodní účastí a doprovodným programem. Další rozvoj spolku bude samozřejmě záviset na nás všech. Výbor spolku se bude snažit vytvářet podmínky těm, kteří se aktivně zapojí do různých spolkových činností a přispějí svým umem a zkušenostmi k rozšíření činnosti spolku. Pokud se nám podaří **obnovit tradici Trienále** v náhradním místě za Chrudim, budu to považovat za velký úspěch. Výbor bude podporovat vznik regionálních sběratelských sekcí a jejich programy. Tato činnost bude zvláště důležitá, pokud se obnoví restrikce z důvodu pandemie a budou se snižovat maximální počty účastníků akcí.

Zúčastnil jsem se mnoha zahraničních sjezdů a samozřejmě budu ve výboru prosazovat rozšiřování mezinárodní spolupráce. Po svých zkušenostech ze sjezdů v Polsku, Německu, Rakousku, Itálii, Švýcarsku a na základě přátelství se sběrateli ze Slovenska, Belgie a dalších zemí si dovoluji tvrdit, že náš spolek má jednu z největších členských základů v Evropě a pestrou spolkovou činnost. Je to především tím, že máme

ve spolku mnoho úspěšných organizátorů sjezdů, výměnných dnů, výstav s tematikou exlibris a dalších akcí, jako je například pořádání adventních večerů či aukcí. Dále máme vynikající dobrovolné autory tiskovin a publikací.

Všem členům SSPE bych chtěl při této příležitosti jménem nově zvoleného výboru za dosavadní práci pro spolek a jeho rozvoj velmi poděkovat a těším se na další spolupráci a na setkání v Trutnově.

Miroslav Petřík

JUBILUJÍCÍ PETR MINKA

V roce 1998 vstoupil mezi tvůrce exlibris Petr Minka a hned svým prvním exlibris pro lomnického sběratele Vladimíra Mikuleho s portrétem Jaroslava Seiferta na sebe upoutal sběratelskou pozornost. Okamžitě bylo jasné, že se máme od tohoto tvůrce na co těšit. A skutečně. Následovala exlibris s portréty Jana Zrzavého, Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Bohumila Hrabala, Ludmily Jiřincové a mnoha dalších výtvarníků, herců, spisovatelů, vynálezců, historických osobností, ale i s motivy z antického bájesloví a z českých měst. To jsou hlavní témata Minkovy grafické tvorby. Celou tu plejádu zatím završil v roce 2020 soubor sedmi litografických exlibris *Jan Blažej Santini-Aichel*. Karel Žižkovský v průvodním textu tohoto souboru mimo jiné píše: „Minkův záměr nabídnout sběratelům mimořádně kvalitní soubor grafických listů reagujících na náročnou santiniovskou výzvu, se grafikovi podařil. Každý list je malým skvostem, kresebnou básní oslavující barokního stavitele.“ Na každém lístku je jinak umístěná a zpraco-

vaná podobizna Santiniho a pohled na některou z jeho významných staveb. Stojí za to tento soubor zhlédnout a pak třeba mít ve své sbírce.

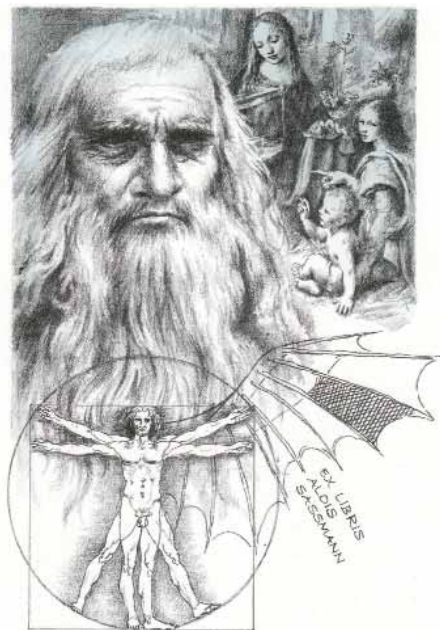
Počet dosud zhotovených exlibris se blíží ke stovce, a to nejen v litografii, ale i v hlubotisku (lept, měkký kryt, suchá jehla). V obdobném duchu vytváří i novoročenky, kterých je dosud 81.

Petr Minka, L1, 2019

Velkou část své grafické tvorby věnoval Minka osobnostem rudolfínské doby, kam patří nejen nádherný soubor sedmi grafických listů z roku 1997, ale i několik samostatných listů. A těch volných grafických listů je už na světě celá padesátka. V roce 2013 vydal Karel Scherzer grafický soubor čtyř akťů v kombinované technice s názvem *Pí-*

seň o lásce na motivy čtyř milostných básní Jaroslava Seiferta. Za tři roky pak vyšel v edici *Biblos* soubor deseti kombinovaných technik *Biblické ženy*, v němž nám autor dopřává nahlédnout do příběhů deseti významných žen Starého zákona.

Petr Minka, L1, 2019

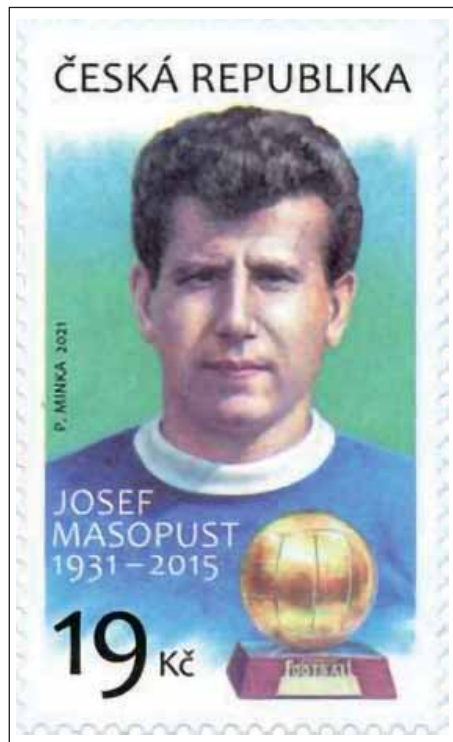
Minka se však věnuje nejen grafice, ale i olejomalbě a pastelům, ilustroval 11 knih a je autorem tří poštovních známek a jedné dopisnice s portrétem Olgvy Havlové.

Petr Minka se narodil 19. 7. 1961 v Ústí nad Labem. Letos tedy slaví významné životní jubileum, při kterém je dobré si připomenout jeho dosavadní rozsáhlou grafickou tvorbu, poděkovat mu za přátelství a hlavně mu popřát do dalších let za nás za všechny pevné zdraví, hodně tvůrčích sil a radosti ze

života. Nám pak, abychom se i nadále mohli radovat z jeho tvorby, která přináší krásu i poučení.

Jaroslav Štorek

Portrét československého fotbalisty a trenéra Josefa Masopusta se Zlatým míčem je motivem nové příležitostné

Petr Minka, P7, 2021

poštovní známky z edice osobnosti, kterou Česká pošta začala prodávat 9. února 2021 při příležitosti nedožitých devadesátin jednoho z nejlepších evropských fotbalistů. Autorem výtvarného návrhu je Petr Minka. Společně s příležitostnou poštovní známkou, jejíž nominální hodnota je 19 Kč, vychází obálka prvního dne vydání (FDC), též

z dílny Petra Minky. Na ní je zachycen Josef Masopust při kopu do míče. Známkou vytiskla Tiskárna Hradištko, s. r. o., metodou ofsetu nákladem 500 000 kusů a FDC digitálním tiskem v nákladu 3 200 kusů. Známkou si mohou zájemci zakoupit na vybraných poštách či specializovaných přepážkách poboček České pošty, případně na jejích webových stránkách.

Výběr z literatury:

MÁSLER, F., ŠTOREK, J. *Petr Minka. Soupis exlibris a novoročenek*. Praha: SSPE, 2019.

MIKULE, V. *Představujeme nové autory*. Knižní značka 4/1998, s. 7.

NEVEČEŘAL, A. *Petr Minka vystavoval*. Knižní značka 2/1999, s. 34-35, a 3/2000, s. 47.

ORT, J. *Jubilant Petr Minka nespí na vavřínech*. Knižní značka 3/2016, s. 75-77.

ROHÁČOVÁ, N. *Petr Minka. Graphic Artist and Painter*. Contemporary International Ex-Libris Artist 11. Portugal 2008, s. 69-76.

ROHÁČOVÁ, N. *Petr Minka, malíř a grafik*. Knižní značka 3/2011, s. 68-71.

SOUKUP, J. *Petr Minka mezi královéhradeckými sběrateli*. Knižní značka 4/2007, s. 114.

ŠTOREK, J. *Petr Minka – nový tvůrce poštovních známek*. Knižní značka 1/2018, s. 11-12.

ŠTOREK, J. *Poštovní známky a exlibris Petra Minky*. Knižní značka 2/2018, s. 54.

Petr Minka má vlastní webové stránky <https://minkapetr.webnode.cz/>, kde je rovněž uveřejněn soupis 62 exlibris, které vytvořil v letech 1998-2014, s jejich zobrazením.

THEATRUM MUNDI JIŘÍHO ANDERLEHO

Psáno k 85. narozeninám světoběžníka a všestranného umělce, malíře, grafika, herce, hudebníka, spisovatele a pedagoga a rovněž skvělého vypravěče.

Narodil se 14. 9. 1936 v Pavlíkově u Rakovníka a prožil zde nádherné dětství. Po studiu na Vyšší škole uměleckého průmyslu v Praze absolvoval tamtéž AVU u prof. Antonína Pelce (ateliér malby) a Vladimíra Silovského (ateliér grafiky).

Na zahraničních turné s Černým divadlem v letech 1961-1969 procestoval 44 zemí, a to v Evropě, Africe a Americe, včetně Austrálie. Začínal v souboru jako kulisák s platem 415 Kč hrubého měsíčně a končil jako herec a mim. Nezaháležel – ve volných chvílích v divadelních šatnách a hotelových pokojích vyrýval jehlou do měděných desek grafické listy i celé soubory. Když mohl, všude navštěvoval muzea a jejich umělecké sbírky. Učil se za pochodu. Jeho krédo bylo: bez umění by byl život omylem. Tak mohl vzniknout soubor *Dialog s velkými mistry* (podle Dürera, Raffaela, Bosche, Luiniho, Cranacha, Goyi, Arcimbolda, Rubense aj.) Také *Smysly* podle Goltzia (hmat, čich, zrak, sluch) či reminiscence na Bachovo *Preludium*, Dvořákovu *Stabat Mater*, Beethovenovu *Eroicu*, Haydnovu *Menuetto*, Händelovu *Vivace* a na hudbu Antonia Vivaldiho. Hlavním motivem jeho tvorby jsou nejrůznější podoby člověka – figury v rozmezí historie i dneška. Jeho grafika se stala součástí mnoha významných světových sbírek (např. Centre Georges Pompidou v Paříži, Metropolitní muzeum umění v New Yorku, 60 listů má Muzeum sou-

časného umění v Chicagu, naše Národní galerie měla v 80. letech jen dvě jeho grafiky).

V letech 1969–1973 byl asistentem u profesorů Jiřího Trnky a Zdeňka Sklenáře na VŠUP v Praze v ateliéru grafiky a ilustrace a i on se zasloužil o přípravu mladých talentovaných grafiků – vynikajících odchovanců tzv. Sklenářovy školy.

Jiří Anderle, C3, 1969

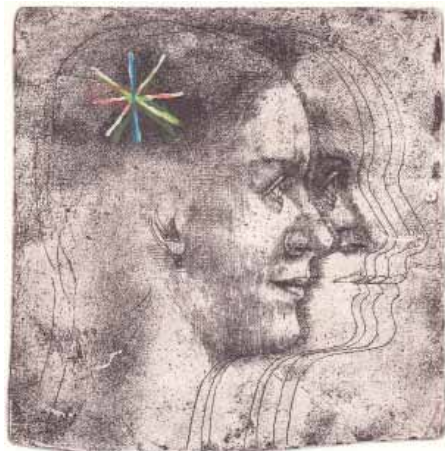
Od roku 1972 hrál jako bubeník v populární Grafičance a byl rovněž příležitostným hercem divadelního uskupení *Litografčanka*. Členem SČUG Hollar se stal v r. 2000.

Při svém studijním pobytu v New Yorku v r. 1998 navštívil Mistr v Metropolitním muzeu umění výstavu *Kresby a grafiky posledních 5 století*. Domů s překvapením oznamuje: „V několika sálech byli

vystaveni nádherní Dürerové, Goyové, Rembrandtové a najednou vidím Pissu a vedle něho visí moje grafika z cyklu *Zavřené dveře* z r. 1979!!“

Drobnou užitou grafikou (jmenovitě knižními značkami) se s výjimkou několika novoročenek a pozvánek a dvou poštovních známek z 3. 5. 1995 nezabýval.

V Pavlíkově mu v roce 2006 zřídili na tamějším Obecním úřadě malou galerii jeho raných děl. A když musel opustit Pelléovu vilu v Praze 6, kde bylo sídlo

Jiří Anderle, C3

Galerie Anderle s retrospektivou jeho grafik a obrazů a se sbírkou černošského umění, přemístil sbírky v roce 2014 do Pavlíkova. Městys Pavlíkov zřídil v nové místní galerii důstojný stánek pro svého významného rodáka, a od 1. 6. 2021 dokonce s novou expozicí!

Zahradní vilu s ateliérem a tiskařskou dílnou od arch. Petra Keila si nechali Jiří a Milada Anderlovi postavit na dobré adrese v Dejvicích, oblíbené destinaci kumštýřů. Objekt byl kolaudován 10.

listopadu 1989. Anderle na tyto dny vzpomíná: „O 7 dnů později hlásila Svobodná Evropa, že na Národní třídě jsou demonstrace, tak jsem s tím tranzistorem šel na střechu, odkud mám výhled na město, zda něco uvidím nebo uslyším. A zůstal jsem přimrazený hledět na nebe... Víte, během cestování s Černým divadlem jsem viděl egyptské pyramidy, nejkrásnější pláž na světě v Austrálii, Broadway, Eiffelovu věž. Jediné, co jsem si přál vidět a nikdy neviděl, byla polární záře. A toho 17. listopadu 1989 na obloze byla. Nikdy nezapomenu na ty nádherné purpurové a tyrkysové závoje. Od té doby jsem ji už nikdy neviděl. Přemýšlel jsem, co nám chce tím zjevením říct...“

Barokní kostel sv. Matěje stojící nad Šáreckým údolím byl pro manžele Jiřího a Miladu výzvou. Po válce byl v interiéru nad kazatelnu zavěšen barokní reliéf Nejsvětější Trojice, nalezený v r. 1945 a poté restaurovaný. Při vyloupení kostela v 90. letech 20. století byl však tento reliéf odcizen. Na jeho místo byl později

Jiří Anderle, ocelotisk a třibarevný hlubotisk, 1995

umístěn obraz Jiřího Anderleho jako autorův dar. Kromě toho J. Anderle věnoval kostelu ještě obraz Madony s dítětem, který je umístěn v jihovýchodním rohu chrámové lodi. Od roku 2006 je

J. Anderle čestným občanem Prahy 6. Ve stejném roce mu prezident V. Klaus udělil medaili Za zásluhy o stát.

Jiří Anderle, C3, 1994

V roce 1997 začal Český rozhlas II vysílat seriál jeho milých vyprávění ze života *Láska za lásku* s nečekanými podrobnostmi a s hudbou, kterou má rád. Naše sobotní černé hodinky s Mistrem a jeho papouškem Žandou jsme s man-

želkou prožívali pravidelně na chalupě před spaním jako rituál. Neskonalé díky za barevný obraz světa, který nám dokázal přiblížit! Populární spolupráce s rozhlasem trvala 17 let. Zde se mi vybaví citát jeho přítele Bohumila Hrabala, že vzpomínka je druhá přítomnost. A že někdo jiný řekl: Vzpomínka je jediný ráj, z něhož nemůžeme být vyhnáni. Tento citát Mistr umístil na první stránku knižního vydání spolu s věnováním svým rozhlasovým posluchačům, své ženě Miladě a všem, kteří obohatili jeho dětství.

„Bylo mi dopřáno, abych osm let s Černým divadlem pod vedením spolužáka z grafické školy a kamaráda Jiřího Srnce poznával svět. O to víc mám rád domov a nikdy jsem nepomýšlel na emigraci.“

„Cestování mi dalo nadhled a uvědomění si národní specifiky. Přivedlo mne k přesvědčení, že jsme národem výlučným, střeoevropskou enklávou s nesmírně kulturním cítěním a myšlením. Toto prostředí vytváří atmosféru, se kterou jsem se nikde jinde nesetkal.“ (Citát z knihy Petra Barty Sametové rovnoběžky Černého divadla, Praha, 1983, s. 170).

Anderlova grafika má pevné místo ve světovém kontextu. Umělci přejeme do dalších let pevné zdraví a neutuchající tvůrčí elán.

Jiří Ort

Prameny:

MACHALICKÝ, J. *Anderle: kresby, grafiky, obrazy, objekty 1954/1995*. Praha: Slovoart, 1995.

ANDERLE, J. *Láska za lásku*. Praha: Radioservis ve spolupráci s Českým rozhlasem, 2013.

<http://www.anderle.cz/>

ALENA BÍLKOVÁ OSLAVILA ŽIVOTNÍ JUBILEUM

Alena Bílková, rozená Koblencová, sklářská výtvarnice, malířka, grafička a pedagožka, se narodila 13. 9. 1946 v Ústí nad Labem. Studovala v letech 1960–1964 na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské v Železném Brodě a poté v letech 1964–1970

chař. V roce 1972 se přestěhovali do rázovité chalupy v krušnohorské pohraniční obci **Petrovice**, kde si zařídili ateliéry a tehdy v Čechách neobvyklou soukromou astronomickou observatoř s kopulí a teleskopem podle projektu jejich přítele arch. Petra Keila. Vydali se na nejistou a trnitou cestu nezávislých umělců svobodného povolání.

Alena Bílková, C3, 1983

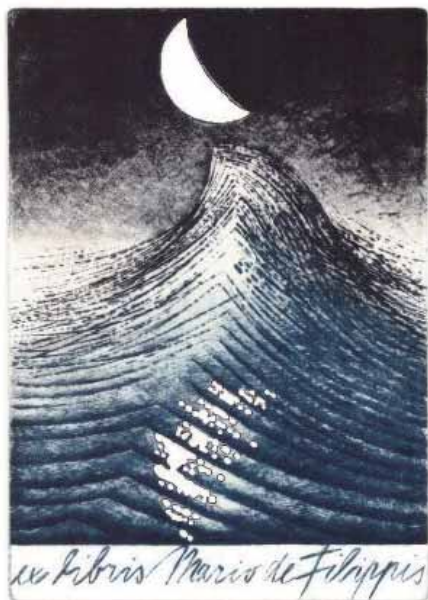
na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v ateliéru sklářského výtvarníka prof. Stanislava Libenského. V letech 1970–1975 působila jako odborná asistentka na katedře výtvarné výchovy pedagogické fakulty v Ústí nad Labem. Jejím manželem se stal v r. 1971 Michael Bílek (1942–2015), so-

Alena Bílková, C3, 1991

Vzpomínám na rok 1984, kdy jsme si mohli díky jejich laskavosti prohlédnout tvůrčí zázemí obou mladých umělců v rámci domluvené akce KPVO spojené s besedou nad uměleckými artefakty. Pro krátké a ohlášené návštěvy měli dveře vždy otevřené, vždyť bydlet na samotě na vidrholci u silnice k blízké celnici mělo vedle přednosti klidu na práci také nevýhody ve ztrátě městského pohodlí a omezeného společenského využití.

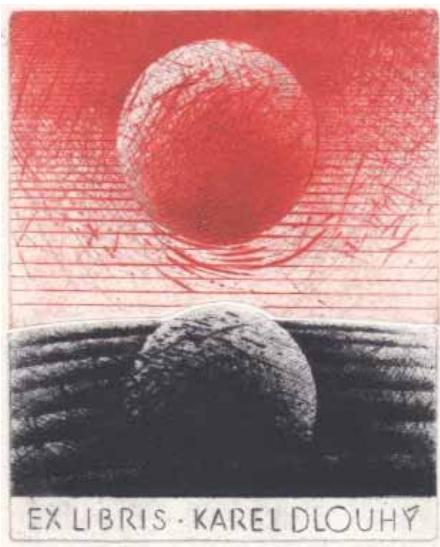
První samostatnou výstavu měla Alena Bílková v roce 1969 ve strakonické okresní lidové knihovně. Než se pustila do tvorby svých typicky křehkých a jemných motivů grafických

Alena Bílková, C3, 1971

listů velkých formátů s promyšlenou kompozicí a symbolikou, vyzkoušela si drobnou užitou grafiku a **exlibris** v kombinované technice barevné suché jehly s perforací a se slepotiskem. První knižní značky vytvořila pro mne a Miroslava Matouše. Následovalo cca 60 opusů – vesměs barevné suché jehly s perforací. Byly natolik zdařilé, že sklízely zaslouženou pozornost na mezinárodních výstavách a přehlídkách malých grafických forem. V dánském Frederikshavnu (opakovaně v letech 1984–1988), v Itálii v Pescaře, Bielle a Udine, v Německu v Mönchengladbachu, v USA v Los Angeles (1990)

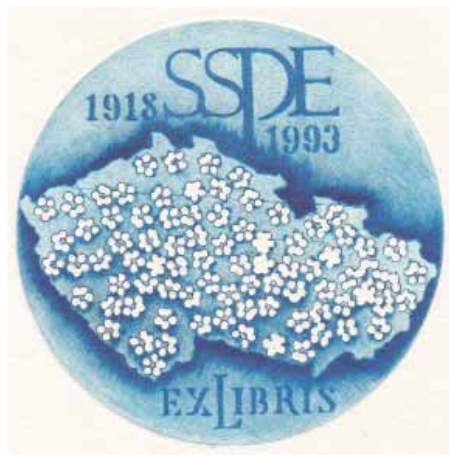
a v polském Ostrově Velkopolském (1991). Na domácí scéně se pravidelně prezentovala na královéhradeckých Žních (1988–1995), několikrát na chrudimském Trienále, v r. 1992 získala zvláštní uznání v soutěži Exlibris Comenius pořádané SSPE s výstavou v Národní knihovně v Klementinu. S velkým ohlasem se setkala její účast na přehlídce severočeských tvůrců exlibris v chomutovské galerii Špejchar r. 2015, kde vystavila kolekci 11 exlibris. Tato výstava pak po několik let cestovala po Čechách a Moravě a dělala radost místním sběratelům.

Alena Bílková, C3, 1992

V 70. a 80. letech minulého století se v rámci realizací **uměleckých děl v architektuře** věnovala především **vitrážím** v Mostě a v Praze. Byla úspěšná rovněž v tvorbě svítidel. Na výzvu dr. Ivana Hrdiny se podílela svými suchými jehlami na několika **grafických albech**: k 30 letům divadla

Semafor, k 70. narozeninám Rudolfa Hrušínského, k 85. narozeninám Jaroslava Švába a k 100. nedožitým narozeninám Karla Svobinského. Byla pravidelnou účastnicí aukčních výstav pro Konto Bariéry. V r. 2018 přispěla svým opusem do aukce na podporu prof. Jiřího Drahoše při jeho kandidatuře na prezidenta. Spolupráce s Martinem Dyrynkem na ilustracích bibliofilských tisků vyvrcholila v roce 2008 zařazením její grafiky do sborníku SČB k 100. výročí založení spolku.

Alena Bílková, C3+C, 1993

Podle Jana Škváry ji počáteční práce se sklem přivedly v grafice k čistotě výtvarné řeči a k preciznosti technického provedení. Vyzkoušela soutisky dvou různě vykrajovaných desek, slepotisk i perforaci. Většinou pracovala v promyšlených cyklech: *Ptáci* (1958), *Les* (1960), *Okno* (1981), *Stromy* (1983) a *Vesmír* (1986).

Inspirací jí byly také společné prožitky s manželem, amatérským hvězdářem, když měla možnost nahlédnout do nekonečných hlubin vesmíru, slunečních

protuberancí, vzdálených hvězdokup a mlhovin či pozorovat padající Perseidy. Manželé navázali úzké přátelské kontakty s předními představiteli československé astronomie, s prof. Josipem Kleczkem (1923–2014) a dr. Jiřím Grygarem, kterým přispěli ilustracemi do jejich populárně-vědeckých publikací či jim zhotovili exlibris.

Vystavovali jak samostatně, tak na společných výstavách, a to i s dalšími výtvarníky, např. s Evou Brodskou (gobelíny a tapisérie, 2006) a J. Prášilem.

V grafických souborech A. Bílkové se stupňují **obavy o přírodu** (*Slepé krajiny*), niterné úzkostné pocity ze současného bezcitého světa a hrozícího konce naší civilizace (*Dopisy, Střeptý, Pavučiny, Fragmenty, Zdi*) a jako protipóly **touha** po čistotě duše, hledání ryzích vztahů a čisté přírody (*Voda světla, Studánky a křídla*, 2008).

Z vlastní zkušenosti poznala, jak usychají stromy a umírají lesy, podobně jako o kus dál kadaňský grafik a malíř Herbert Kisza na chalupě v obci Kovářská.

Dodnes se nesmířila s předčasným odchodem svého manžela, otce dvou synů a uměleckého souputníka. Přišla další životní zkouška s pandemií covidu-19, která nás odsoudila do soukromí samoty s omezením návštěv příbuzných a přátel.

Pro začátek roku 2022 je v jednání společná výstava v chomutovské Galerii Špejchar, kde mají grafiky A. Bílkové doprovázet vybrané práce z pozůstalosti prof. Miroslava Proška.

Jako motto v jednom svém katalogu použila A. Bílková citát svého milovaného básníka Robinsona Jefferse „*Máme jen okamžiky, a většinou jsme*

příliš unaveni, abychom mohli slyšet, a příliš otupělí, abychom mohli vidět." Hlásí se tím k **literární inspiraci**, jak proniknout do tajů života a popsat všeobjímající krásu obyčejných věcí kolem nás.

Jiří Ort

KOUZELNÍK LITOGRAFICKÉHO KAMENE

K nedožitým stým narozeninám Karla Oberthora.

Možná si někdo z vás řekne, proč jsem akademického malíře a významného grafika Karla Oberthora nazval *kouzelníkem litografického kamene*, vždyť stejnou techniku používali i jiní významní umělci. Jen si vzpomeňme na Cyrila Boudu, Karla Svolského, Josefa Lieslera, Emila Kotrbu či Vladimíra Suchánka. Jistě, souhlasím, ti všichni a mnoho dalších se této zajímavé technice také věnovali a využívali všechny přednosti, jež umělcům nabízí. Ale Karel Oberthor, pražský rodák, narozený před sto lety (15. 7. 1921), s litografickým kamenem experimentoval a spolu s tiskařem J. Hrachovcem vynalezli techniku tisku všech barev z jednoho kamene. Úžasný pokrok: místo pěti, šesti kamenů stačí jeden kámen, z něhož lze vytisknout zvolený počet vybraných barevných tónů. Nebudu popisovat tento vynikající vynález, znalí vědí a zvědavé odkazují na patřičnou literaturu. Nám jde přeci o Karla, vyučeného kamenotiskařem v pražské Průmyslové tiskárně (1938-1940), absolventa Ukrajinské akademie v ateliéru profesora J. Kulce (1940-1942). Po skončení 2. světové války studoval na Akademii výtvarných umění v Praze u vynikajících profesorů V. Pukla a V.

Silovského, kteří byli zárukou, že bude skvěle ovládat grafické techniky, které v budoucnu plně uplatní ve své tvorbě.

Karel Oberthor, L1, 1963

Zvláště pak dřevoryty a litografie patří k doménám, jež propracoval k dokonalosti.

A už jsme zase u těch tlustých kamených desek, které se staly pro Karla Oberthora osudem, pro milovníky litografických tisků potěšením a lákadlem pro sběratele drobné grafiky (exlibris a novoročních přání). Karel Oberthor nebyl pouze grafikem, ale i vynikajícím

malířem; na svých obrazech se věnoval podobně jako v grafice námětům z českého venkova, který důvěrně znal, a stále se vracel na Prachaticko do romantické chalupy, jež se pro něj stala místem odpočinku i zdrojem nových námětů. V jeho pracích se často objevuje motiv koně. Zpočátku maloval těžké tažné koně zapřažené v zimě do saní, jejichž rolničky zněly zasněženou krajinou. Teprve mnohem později doslova stvořil,

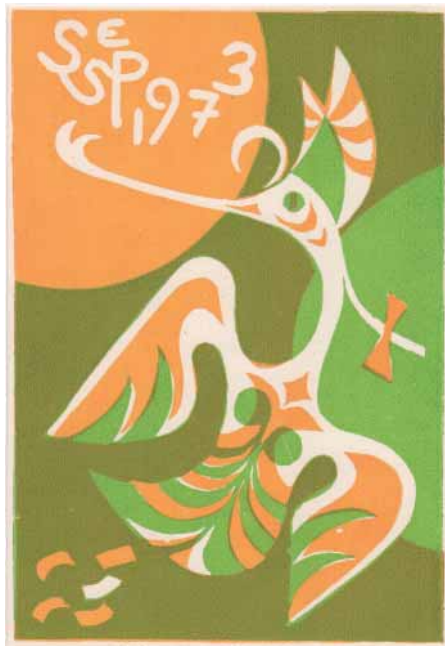
Karel Oberthor, *Odposlouchač závěsový, L1, 1966*

vsnil něžného koníka, kterého umístil do kouzelné imaginární rajské zahrady, kde se volně proháněl v prostoru, kam směl jen zasněžený Faun se svou flétnou. Takových listů byly desítky. Dvojice milujících se párů, tichá louka, na níž se prohání celá koňská rodinka, a ušlechtilý samotář. Tyto listy si získaly obdiv ne-

jen českých sběratelů, ale byly oblíbeny i v cizině. Zejména v Japonsku vzbudily jeho výrazně barevné litografické listy nadšení milovníků umění, a tak japonští přátelé uspořádali Karlu Oberthorovi v roce 1987 putovní výstavu po významných galeriích.

Mimo zasněženého smutného klauna musíme připomenout něžné kolombíny, podivné domácí skřítky a strašidýlka, kteří nenaháněli strach, ale vzbuzovali úsměv na tvářích přátel Karlovy grafiky. Významné byly i portréty z raného období, kdy na několika grafických listech mistrovsky zachytil manželku Marušku, dceru Zuzanku a některé přátele. Stejně zajímavé byly i objevné pokusy s monotypem, kdy opět experimentoval a obohatal tuto techniku o nové varianty tisku. Karel byl všestranný umělec, nadaný, veselý, rád se podíval na dno poháru, v němž ještě před chvilkou bylo jiskřivé červené víno. Rád se setkával s přáteli, s nimiž dovedl diskutovat nejen o umění, ale i o věcech humorných či dokonce o duších zesnulých kamarádů. Nevěříte? Tak poslouchejte, co se stalo jednoho krásného zimního odpoledne. V nuselském ateliéru sedělo při skleňičce vína pár dobrých přátel: básník Kamil Bednář, malíř Miroslav Pokluda, Maruška Oberthorová, moje žena Ludmila, já a pochopitelně Karel. Vyprávělo se o záhrobí, o duších zemřelých a o tom, že někteří zlomyslní zesnulí přátelé trochu škodí a vrací se ke Karlovi do ateliéru. Já se smál, že na duchaření nevěřím, Kamil horlivě kýval hlavou, souhlasil s Oberthorem, dámy krčily rameny a Karel zatvrzele trval na svém. Prý jeden houslista, který kouřil u Karla v ateliéru dýmku, se ze záhrobí rád vrací a dělá všelijaké neplechty. „Fakt, na mou

duši!“ říkal Karel a dolil do skleniček červené víno. Smějeme se, handrkujeme, já stále oponuji, žádné duchy neuznávám, a pojednou cítím Amforu, tenkrát oblíbený tabák prodávaný jen v Tuzexu. Cítím ten tabákový kouř, i když nikdo

Karel Oberthor, X3/2, 1973

z nás nekouří. A pak se ozve vrzání prken ve vedlejší dílně. „Tak, a teď to slyšíte na vlastní uši,“ hlásí Karel, a pojednou se ozve rána. Běžím do vedlejší místnosti a na zemi se válí věšák, takový ten stojací thonetový, s našimi pověšenými kabáty. „Tak co, byl tady ten zlomyslný muzikant, nebo nebyl?“ Jsem v rozpacích, cítím ještě vůni Amfory, na zemi leží věšák, Kamil horlivě kývá hlavou a já mlčím. Jak se to přihodilo? Nevím, možná mě Karel očaroval, vždyť říkám, že čaroval i s litografickými kameny, možná jsem vypil o skleničku vína více

anebo opravdu straší! Co na tom, hlavně že jsem mohl chodit do Karlova ateliéru, poznávat toho veselého člověka a odnášet si domů jeho krásné drobné lístečky i velké grafické listy.

Škoda, že naše přátelství ukončila 30. 6. 1996 Karlova smrt. Škoda, že se nedožil té letošní stovky; určitě by zvedl skleničku červeného, usmál se tím svým vousatým úsměvem a řekl by: „Na zdraví a do dna!“

Karel Žižkovský

Karel Oberthor byl členem SSPE od roku 1960, pro spolkový časopis a vydávané soubory vytvořil kolem dvaceti grafických listů.

Literatura:

ŽIŽKOVSKÝ, Karel. *Karel Oberthor a exlibris*. Zprávy Spolku sběratelů a přátel exlibris v Praze. Číslo 60–62, leden–červen 1965.

DOSTÁL, Rostislav. *Barevný svět litografií Karla Oberthora*. Zprávy Spolku sběratelů a přátel exlibris. 2–1974 (duben–červen).

ŽIŽKOVSKÝ, Karel. *Vyznání Karlu Oberthorovi k šedesátým narozeninám*. Zprávy Spolku sběratelů a přátel exlibris. 2–1981.

PULTR, František. *Jubileum Karla Oberthora*. Zprávy Spolku sběratelů a přátel exlibris. 2/1991.

PULTR, František. *Karel Oberthor nás navždy opustil*. Knižní značka. 3/1996.

ORT, J. *Stesk po barevných zahradách Karla Oberthora*. Knižní značka. 2/2016.

ŽIŽKOVSKÝ, Karel. *Karel Oberthor*. 1997. List Slovníku tvůrců exlibris.

PFfff KÁJI SAUDEKA

Kája (Karel) Saudek, narozený 13. 5. 1935 v Praze, byl autodidaktem. Prosadil se jako ilustrátor, grafik, malíř a okrajově i jako tvůrce objektů.

Do povědomí široké veřejnosti se dostal především díky spolupráci na filmech *Kdo chce zabít Jessii?* (1966) a *Čtyři vraždy stačí, drahoušku* (1970). Byl rovněž autorem komiksů; notoricky známé jsou pak na tehdejší poměry rozsáhlé práce pro časopis *Mladý svět*, jako byla *Čtverylka*, *Lips Tullian* a *Fantom opery uvádí*, které v tomto

Kája Saudek, P7/col, 1973

týdeníku vycházely přes větší či menší problémy mezi lety 1969 až 1974. Dále vytvořil stovky filmových a propagačních plakátů a věnoval se i příležitostné a užité grafice. Jeho záběr byl široký, a protože byla tato tvorba jeho hlavním příjmem a totalitní režim k němu nebyl nikdy úplně vstřícný, pracoval s chutí a energií na většině zakázek, které dostal. Nedílnou součástí jeho

celoživotní tvorby jsou také novoročenky neboli PF (pour féliciter), které Kája vytvářel především pro přátele a své potěšení, ale i na zakázku.

Celkový počet vytvořených PF není doposud znám, stále se čas od času objeví nové. K dnešnímu dni je evidováno přibližně 120 těchto prací. Pravděpodobně proto, že jeho bratr pracoval jako produkční fotograf v tiskárně,

Kája Saudek, S1, 1975

existuje od některých druhů i několik barevných variant a zkušebních tisků, tzv. nátisků. Ortodoxní sběratelé samozřejmě vyhledávají i tyto varianty, přestože se základní motiv nemění. Některá PF jsou též vytištěna na různých druzích papíru či v různých velikostech.

Větší část soukromých PF je autorem signována a pro bližší okruh přátel též doplňována o věnování nebo komentář spojený s nějakou vzpomínkou nebo přezdívkou budoucího majitele tohoto tisku. Část známých PF byla i ručně kolorována, pravděpodobně kvůli oživení černobílého tisku, nebo aby se zkrátka PF stalo ještě originálnější. Někdy také dodatečné úpravy

retušovaly chybějící doplňkové barvy apod.

Část obrazově stejných PF obsahuje různé dodatkové texty. K tomu docházelo pravděpodobně díky tomu, že originály po vytištění zůstávaly dál v rukou autora a byly jím následně upraveny, aby odkazovaly na budoucího majitele, např. monogramem.

První známé PF 1968 bylo určeno pro členy redakce a spolupracovníky časopisu Student. Jedná se o skládač PF se skrytým vtipem, které bylo

Kája Saudek, kresba, 1974

nepochybně inspirováno podobně koncipovanými „skládačkami“, jež se pravidelně objevovaly na zadní straně amerického časopisu MAD, tzv. *Mad Fold-ins*, od roku 1964 (https://en.wikipedia.org/wiki/Mad_Fold-in). Princip byl poskládat list tak, aby se objevil další skrytý výjev odhalující pointu původního vtipu či jeho popření. Současně s obrázkem se změnil i text.

Otázkou zůstává, zda toto PF na rok 1968 je opravdu prvním, které umělec vytvořil. PF z některých let po roce 1968 chybějí, přestože je pravděpodobné, že vznikla. Napovídá tomu řada již známých PF, která byla s částečnou pravidelností vydávána. Poslední do-

posud známé PF je z roku 2007 pro NEI report.

Námětem soukromých PF jsou především eroticky laděná témata s nadsázkou a skrytým vtipem. Zde bych rád vysvětlil i název tohoto článku, který obsahuje PFfff místo PF. Tuto modifikaci původní zkratky PF použil Kája v letech 1972, 1975, 1997 a 2002. Jde

Kája Saudek, P7/2, 1974

o vyjádření jakési ležérnosti k zobrazenému objektu či o zvukomalebné slovo, onomatopoi. Písmena PF nebo PF! byla v několika případech zasazena do bubliny a vyjadřovala určitý zvukový, dějový nebo náladový doplněk, který dotvářel zamýšlené sdělení divákovi. Soukromá PF byla především prostředkem, jak se mohl Kája svobodně vyjádřit beze strachu, že by díla někdo kritizoval, nebo dokonce zamezil jejich vyjití.

U PF, která byla vytvářena na objednávku, dominuje zadání objednavatele, tedy vyobrazení osobností či hudebních kapel, např. Hana Zagorová, Bob Frýdl, Franta Kocourek, Václav Neckář, kapela Thorr atd. V případě firemních PF jsou pak témata spojená se zaměřením na jejich produkty, samozřejmě v nezaměnitelném stylu Káji Saudka. Za nejvýznamnější zákazníky můžeme považovat Sci-fi klub Villoidus, Českou speleologickou společnost, Excess Club Mimoň nebo Ateliér bytového textilu. V některých případech byly jako PF použity běžné tisky, které se přípisem staly improvizovanými PF, např. propagační tisk časopisu Pionýrská stezka.

Asi jediné oboustranné PF *Best wishes from Saudek brothers* je z roku 1971, na kterém je na přední straně použita reprodukce fotografie Jana Saudka ČKD Stalingrad s vyobrazením obou bratrů a v originále doplněná bublinami od Káji Saudka

a na druhé straně je použit jeden díl z komiksu *Tieň na hranici času*, kde jsou oba bratři defacto též vyobrazení. Jedno PF si nechal u Káji Saudka vytvořit pro sebe a svou rodinu i čestný předseda SSPE pan docent Felix Černochoch. Pravděpodobně jedno z nejpracnějších a nejzajímavějších PF je z roku

1983 (Kája uvádí 1883). Jak píše Helena Diesing v monografii *Kája Saudek* (2009), jde o předělávku francouzské litografie *Moderní Zuzana* z roku 1860. Mně se navíc podařilo zjistit, že tato ilustrace byla u nás reprodukována v šestisvazkovém díle *Dějiny lásky* (1926) a tato reprodukce byla pro Káju zřejmě inspirací.

Zpočátku byla PF Káji Saudka tištěná sítotiskem, několik také zinkografií a ty pozdější ofsetem. Tisky nebyly číslovány, jejich náklad byl okolo sta kusů. Bohužel doposud neexistuje úplný soupis novoročenek Káji Saudka.

Petr Tietz

Kája Saudek, P1, 1986

Autor článku prosí čtenáře o doplňující informace k výše zmíněným tiskům, počtažmo k celému dílu Káji Saudka a uvítá i jakékoliv nabídky jeho prací – jak originálů, tak reprodukcí.

E-mail: tietzp@seznam.cz

Mobil: 777 255 619.

EXLIBRIS NA ZBRASLAVSKÉM SALONU 2021

Na podzim letošního roku (16. 10. – 25. 11. 2021) se v Praze–Zbraslavi uskuteční v pořadí již osmý ročník výtvarného bienále známého pod názvem Zbraslavský salon. Jde o tradiční přehlíd-

Petr Hampl, C3, 1993

ku profesionálních výtvarníků žijících nebo tvořících ve Zbraslavi a okolí. Tato výstava bývá pravidelně doplňována autory z Prahy a Středočeského kraje a obohacována i o zahraniční účastníky.

Zatímco v prvních ročnících byly vystavovány převážně obrazy, grafika nebo fotografie, v současnosti své zastoupení mají rovněž práce umístěné do prostoru. Pokud byla vystavována grafika, tak jen v omezené míře podle možností galerie. Nyní pro podzimní salon

připravujeme reprezentativní **soubor exlibris** od známého zbraslavského malíře a grafika **Petra Aloise Hampla**. Petr A. Hampl (*1943) vystudoval pražskou AVU. Po absolutoriu se věnoval grafické úpravě, restaurování, vlastní volné tvorbě, kde mimo autorskou grafiku a malbu vytvářel i neobvyklé prostorové objekty, a později mnoho let vyučoval na žižkovské SUPŠ.

Tvorbě exlibris se Petr Hampl věnuje od počátku 80. let minulého století a jejich celkový počet již přesáhl 200 kusů. Prakticky všechna exlibris jsou vytvořena kombinací čárového lepu a akvatinty do zinkových destiček. Pro zvýšení vizuálního dojmu z grafiky využívá autor při tisku mimo základní barvu i doplňkové barvy, které velmi jemně roztírá po části matrice, takže tisky získávají příjemně barevné, sametové tóny.

Oblíbenými tématy, nejen pro exlibris, ale pro téměř celé grafické a malířské dílo Petra A. Hampla, jsou osobité vzťahy žen a mužů v nejrůznějších okamžicích jejich života. Samozřejmě najdeme i přírodní motivy, zátiší, květiny nebo osamocené stromy v krajině.

Věříme, že si vystavený soubor exlibris Petra A. Hampla najde zájemce o toto umění mezi návštěvníky Galerie Zbraslav na Zbraslavském salonu 2021; pro mnohé to může být vítané zpestření celé výstavy.

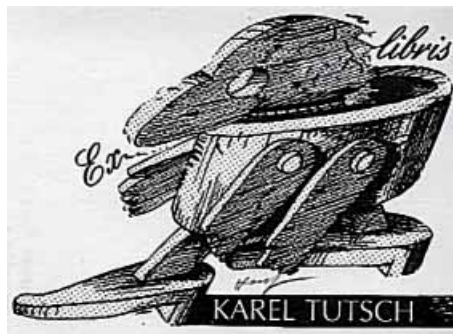
František Tomík, kurátor výstavy

Petr Alois Hampl vydal v roce 1996 šestnáctistránkový obrazový soupis exlibris, která vytvořil v letech 1981–1996 (122 položek).

SBÍRKA MODERNÍHO UMĚNÍ

KARLA TUTSCHE

RNDr. Karel Tutsch (1941–2008), absolvent přírodovědecké fakulty University Jana Evangelisty Purkyně v Brně (1965), byl brněnský sběratel a galerista. Zajímal se o moderní umění, organizoval besedy umělců s veřejností a od roku 1986 vystavoval obrazy ve své *Galerii na bidýlku* v pavlačovém domě ve Starém Brně. Jeho sbírku osmi set děl koupila v roce 2021 králo-

Václav Houf, P7, 1987

véhradecká Galerie moderního umění za dvanáct milionů korun. Kolekce čítající více než 800 děl je výlučným dokumentem sběratelství od 80. let minulého století a obsahuje zásadní díla českého umění z období mezi modernou a postmodernou od významných autorů jako jsou Jiří Načeradský, Jiří Sopko, Antonín Střížek, Naděžda Plíšková nebo Alena Kučerová. Kromě obrazů se brněnský sběratel zaměřoval také na konceptuální umění, kde mezi nejdůležitější autory patří Jiří Kovanda, Jiří David nebo Ján Mančuška. Od 4. do 23. května 2021 bylo v galerii vystaveno více než dvacet klíčových děl; celá sbírka bude přístupná od roku 2023.

Ve spolupráci s dr. Igorem Zhořem (1925–1997) vydával dr. K. Tusch v letech 1987–1989 samizdatový sborník *Výběr zajímavosti z domova i z ciziny*. Na tento sborník volně navazuje elektronický časopis ZHOŘ-ART, čtvrtletník přinášející zajímavosti z kulturního dění včetně exlibris. Zájemcům je bezplatně poskytován na e-mailové adrese art@outlook.com.

Vladimír Pospíšil

XVI. TRIENÁLE ČESKÉHO EX LIBRIS V NÁRODNÍM MUZEU

Dne 14. července 2021 byla v Historické budově Národního muzea slavnostně otevřena komorní výstava s názvem **Pro knihy, pro sbírku, pro radost**. (Název je shodný s názvem virtuální výstavy soutěže na stránkách PNP.) Generální ředitelé obou pořádajících institucí: Národního muzea a Památníku národního písemnictví, nejen že pozvali účastníky k návštěvě přehlídky prezentující vítězné práce z XVI. trienále českého ex libris 2020, ale také dohlédli na předání cen přítomným oceněným výtvarníkům.

Výstava je instalována v nově otevřeném výstavním sále Knihovny Národního muzea na ochozu 2. patra Historické budovy Národního muzea. V deseti rámech mohou návštěvníci shlédnout práce všech oceněných výtvarníků a na obrazovce pak prezentaci všech prací zaslaných do soutěžní přehlídky, celkem 126 grafík od 46 autorů. Grafiky v rámech doplňuje instalace trojrozměrných exponátů přibližující laikům podstatu grafikovy práce (nástroje, štočky a výsledné tisky) a ex-

libris nalepená v knihách, odkazující k původnímu účelu knižních značek. Odbornější veřejnost jistě potěší drobné libůstky připravené pro ně na výstavě, jako například dochovaná trojice: návrh, štoček a výsledný tisk exlibris Karla Kinského pro V. Weisze, či exlibris zobrazující bibliofila Arno Sáňku namalované Josefem Váchalem do knihy Hanky Mackové (jak Anně Mackové J. Váchal říkal). Zajímavé jistě je i knihovni exlibris užívané v Knihovně Národního muzea k označování knih v době protektorátu Čechy a Morava. Mezi atraktivní předměty také bezpochyby patří funkční sestava pro sítotisk, tedy síto a rakle. Nástroje rozmístěné nepravidelně v celé vitríně používali čtyři

významní grafici – Ludmila Jiřincová (nástroje pro lept), manželé Kabátovi (dřevorytová rydla) a Pavel Piekar (linorytová rydla). Za obě pořádající instituce přejeme návštěvníkům pěkný zážitek; výstava je otevřena do 3. 10. 2021.

Martina Vyšohlíková

BUDE XVI. TRIENÁLE ČESKÉHO EX LIBRIS POSLEDNÍ?

Na podzim roku 2017 uspořádal Památník národního písemnictví kolokvium zaměřené na otázku budoucnosti Trienále, na něž byli pozváni jak výtvarníci, tak zástupci SSPE, Hollaru

a paměťových institucí. Debatovalo se, ale žádná vize, jak Trienále transformovat po finanční, organizační a ideové stránce k spokojenosti všech zainteresovaných stran se nenalezla. A tak se problémy kolem pořádání Trienále dál vršily až k loňskému ročníku. Ten byl ještě navíc poznamenán pandemií a uzavírkami, takže vyhlášení a předání cen se nemohlo uskutečnit v řádném termínu. Výsledky a vystavení soutěžních prací tak proběhly formou internetové výstavy na webových stránkách PNP. Po ročním nejistém vyčkávání se nakonec oboje uskutečnilo v krásných prostorách Národního muzea, což kvitovaly obě pořádající instituce, a doufám, i všichni přítomní. Národní muzeum tím deklarovalo, že současné moderní umění, byť drobné, do muzea patří stejně jako historie, příroda, hudba, folklór a další.

Ale co bude dál? Zdá se, že největším problémem nyní zůstává ochota umělců tvořit a vystavovat exlibris, což je samozřejmě svázáno i se sběratelstvím exlibris. Nicméně rovnice je jednoduchá, když nebude co vystavit, nebude ani Trienále. Za Národní muzeum si přeji, aby mnohaletá tradice neskončila v propadlišti dějin, ale stala se opět akcí, která bude lákat zejména mladou generaci k zapojení a vlastní tvorbě. Národní muzeum, jako instituce vlastníci druhou největší sbírku exlibris v ČR, již učinilo první krok. Navíc výstavní kolekce, uložená do sbírek některé z paměťových institucí, zaručuje její uchování jako celku pro budoucí generace a její „druhý život“ při výstavách, výuce, workshopech a dalších akcích.

Martina Vyšohlíková

MODERNÍ ČESKÉ EXLIBRIS

Výstava s tímto názvem byla zahájena slavnostní vernisáží a vystoupením dětí z Domu dětí a mládeže České Budějovice 3. června 2021 v prostorách Krajského úřadu Jihočeského kraje a trvala do 30. června 2021. Náš spolek pro tuto výstavu zapůjčil dva soubory exlibris, které byly vystaveny v Praze při příležitosti konání 37. mezinárodního kongresu FISAE a Roku českého exlibris 2018 v Galerii ABF a v Galerii Skleňák.

Výstava získala zaslouženou pozornost politických představitelů Jihočeského kraje a přinesla široké veřejnosti základní informace o současné české knižní značce.

Velkou publicitu knižní značce vytváří v Českých Budějovicích tamní Jihočeská vědecká knihovna, která vlastní rozsáhlou sbírku exlibris Svatopluka Samka, našeho bývalého významného člena. Sbíрка je zpřístupněna na webových stránkách knihovny a jsou pořádány výstavy exlibris v prostorách knihovny.

Za uspořádání výstavy se slavnostním zahájením patří dík všem zúčastněným členům našeho spolku a zejména Krajskému úřadu Jihočeského kraje.

Jan Langhammer

27. GRAFIKA ROKU 2020

A 26. CENA VLADIMÍRA BOUDNÍKA

Plzeňská Galerie Ladislava Sutnara hostila ve dnech 14. 7. – 14. 8. 2021 výběr grafik ze soutěžní výstavy Grafika roku 2020 a jednu ukázkou rozměrné grafické tvorby laureáta Ceny Vladimíra Boudníka v roce 2020 Jana Vičara.

Grafiku vystavovali umělci: Micoláš Axmann, Šimon Brejcha, Eliška Čabalová, Jiří Černický, Lenka Falušiová,

František Filipi, Roman Franta, Patrik Hábl, Jiří Hanuš, Pavel Hayek, Monika Immrová, Eva Jakubcová, Jan Kocman, Bedřich Kocman, Vojtěch Kovářík, Saki Matsumoto, Ondřej Michálek, Zuzana Najbrt, Petr Nikl, Martin Schutz, František Skála, Jiří Suchý, Michal Škapa, Jan Švankmajer, Rostislav Vaněk, Epos 257, Simona Andělová, Barbora Heřmanová, Bronislava B. Malá, Zuzana Mašková, Martin Mulač, Emanuel Ranný, Eva Vápenková a Martin Velišek.

Své zastoupení zde měli studenti výtvarných škol a tvůrci autorských knih.

Jan VIČAR (*1967), absolvent AVU v Praze (prof. František Hodonský, prof. Jiří Lindovský, 1987–1993), malíř, grafik a pedagog, žije a pracuje na samotě u Telče pod Javořicí. Často cestuje a pobývá v zahraničí. Své rozměrné grafiky vytváří technikou linořytu pomocí tradičních i netradičních nástrojů. Pracuje i v dalších grafických technikách: dřevořezu, dřevorytu a litografii. Autor má vlastní webové stránky <http://www.janvicar.com/> se zajímavým obsahem a ukázkami svých uměleckých prací.

Jan Langhammer

ZEMŘEL ING. ZDENĚK JANEBA

Opět musím smazat telefonní číslo přítele, s kterým jsem se rád setkával a vedl debaty o exlibris a výtvarném umění obecně.

Ing. Zdeněk Janeba odešel do sběratelského nebe dne 30. 5. 2021 v 62 letech. Již se zotavoval z prodělaného covidu, ale jeho stav se náhle zhoršil. Odešel erudovaný sběratel exlibris a grafiky a velký milovník a znalec moderního výtvarného umění. Zdeněk se narodil 16. května 1959 a do našeho spolku vstoupil z roce 1990. Znal jsem se s ním od osmdesátých let, kdy jsme oba začínali sbírat exlibris. I jeho exlibris zajímalo, ale už od začátku měl na exlibris širší pohled z hlediska výtvarného umění. Jeho sběratelství umění začalo exlibris a grafikou a pokračovalo obrazy a drobnějšími plastkami.

Ing. Zdeněk Janeba byl mezi pardubickými sběrateli iniciátorem vzniku řady souborů od předních grafiků, např. Josefa Istlera, Karla Šafáře, Ludmily Jandové a dalších. Spolu s ním jsem navštívil v ateliérech Josefa Istlera, Ka-

teřinu Vítečkovou, Ludmilu Jandovou a další. Také byl zakladatelem několikaleté tradice, kdy jsme do Pardubic na schůzku sběratelů vozili Karla Šafáře v době jeho pravidelných léčení v blízkém Košumberku.

Organizoval v Pardubicích v prostorách Vodovodů a kanalizací, kde byl zaměstnán, celkem čtyři celostátní výměnné dny, kde každý účastník obdržel grafický list, a to v roce 2005 Milana Kohouta, v roce 2007 Aleny Antonové, v roce 2009 Martina Manojlína a v roce 2011 Karla Šafáře.

Bude nám všem, kteří jsme ho znali, opravdu moc chybět.

Zdeněk Řehák

ZEMŘEL JUDR. LADISLAV LAMAČ

Ve věku 93 let zemřel 5. července 2021 náš dlouholetý zasloužilý člen, advokát JUDr. Ladislav Lamač z Olomouce. Narodil se 3. května 1928 ve Vsetíně a členem SSPE byl od roku 1975. Všichni jsme jej znali z jeho dlouholeté práce na výtvarném poli v Olomouci a bylo pro nás potěšující, že mnoho svého úsilí věnoval sbírání a propagaci exlibris. Stal se majitelem mnoha exlibris od významných českých a moravských grafiků. Podílel se na přípravách setkání a sjezdů sběratelů exlibris v Olomouci. Napsal několik článků do našeho spolkového časopisu (o Ladislavu Ruskovi a Radoslavu Kutrovi), do sjezdových publikací (o Josefu Weiserovi, Aljo Beranovi a Ladislavu Ruskovi) a do místního tisku. Je autorem textu katalogových listů: Josef Weiser a Aljo (Alois) Beran. Byl editorem souboru exlibris Liška Bystrouška, který vyšel v Olomouci v roce 1983 a obsahoval 14 dřevorytů Dušana Janouška.

Měl jsem ještě možnost se s ním osobně setkat v roce 2018 během našeho pobytu v Olomouci, kde jsme se domluvili na jeho další práci pro SSPE. Pan dr. Ladislav Lamač byl vlídné povahy, jeho duše byla čistá, celoživotní láskou se mu stalo výtvarné umění. Budeme na něj s vděčností vzpomínat. Čest jeho památce!

Jan Langhammer

ZEMŘEL VLADIMÍR VESELÝ

Vladimír Veselý, malíř, grafik a pedagog se narodil 28. prosince 1931 v Hradci Králové a zemřel 20. července 2021 ve Spálově. Vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Jablonci nad Nisou (1946–1950, prof. V. Pokorný a prof. B. Maryška) a Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze (1950–1956, prof. Antonín Fišárek a prof. Antonín Strnadel). V Praze pracoval jako výtvarný redak-

tor ve Státním nakladatelství dětské knihy a později byl grafikem týdeníku Stadion. Záhy však odešel do Mělníka, kde se věnoval od roku 1965 pedagogické činnosti na Lidové škole umění a na gymnáziu. Pro žáky Lidové školy umění se mu s jejich pomocí podařilo realizovat v opuštěné Pražské bráně Galerii Ve věži, kde pak mohli vystavovat významní výtvarníci, kteří neměli možnost vystavovat v době „normalizace“ po roce 1968 v Praze. Zde mu byla v r. 2018 odhalena pamětní deska. Tvorbě exlibris a novoročenek se V. Veselý věnoval od 70. let 20. století. Tvořil je pro své přátele v dřevorytu, linorytu, leptu a litografii. Vytvořil asi 200 exlibris; jejich soupis neexistuje. Celkem pravidelně se zúčastňoval přehlídek exlibris v Hradci Králové (Žeň českého a slovenského exlibris) a v Chrudimi (Trienále českého ex libris). V roce 2019 obdrželi účastníci valné hromady SSPE jeho krásný grafický list (kamenotisk

s litografií). Umělecká tvorba V. Veselého potěšila mnoho lidí a zůstává jeho trvalou připomínkou. Vděčně na něj vzpomínají ve Spálově, kde měl svůj letní ateliér a zasloužil se o záchranu

zdejší kaple a její proměnu v galerii. Stálá expozice jeho výtvarného díla je na zámku ve Vrbičanech. Čest jeho památce!

Jan Langhammer

PUBLIKACE

■ 27th International Biennial Exhibition of Modern Exlibris Malbork 2020

256 s., 216 obrázků exlibris, 20×21 cm, brožováno. ISBN 978-83-958986-3-1. Malbork: Muzeum Zamkowe v Malborku, 2020. Tisk: ARTIS Poligrafia, náklad není uveden. Katalog tradiční mezinárodní přehlídky tvorby exlibris v Malborku. Obsah: Čestné patronáty. Jury. Ceny. Umělci ocenění čestnou medailí výstavy. Ceny: prezidenta Asociace polských umělců a designérů, starosty Malborku, Henryka

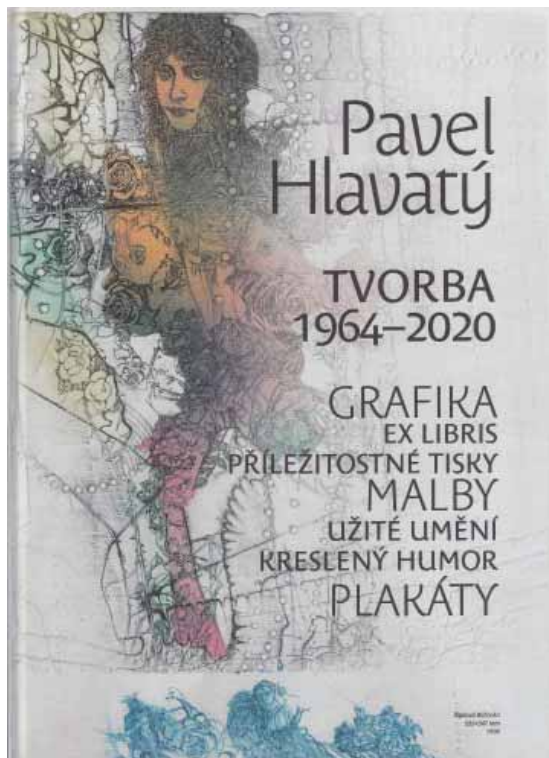
Feilhauera, ředitele Zámeckého muzea Malbork, Spolku polských bibliofilů a Janusza Mikolaja. Umělci kvalifikovaní k účasti na výstavě (148). Dvě předmluvy. Grafické techniky. Ceny a ocenění. Tiráž. Kronika exlibristických výstav 2017–2020 (**121 výstav v Polsku**). Ceny: I. cena Anna Trojanowska, Polsko. II. cena Alexander Lytkin, Rusko. III. cena Koji Ikuta, Japonsko. Čestné medaile: Koji Ikuta, Japonsko; Kuniko Ishihara, Japonsko; Juri Jakovenko, Bělorusko;

Kamil Kocurek, Polsko; Galina Lwowa, Německo; Alexander Lytkin, Rusko; **Karel Musil**, Česko; Ivan Rusachek, Bělorusko; Shigeki Tomura, Japonsko; Anna Trojanowska, Polsko; **Josef Werner**, Německo; Dominik Włodarek, Polsko; Magda-Vamvatira, Řecko. Jiří Brázda obdržel cenu starosty Malborku. Pro výstavu byli od nás vybráni: Jiří Brázda, Pavel Hlavatý, Miroslav Hlinka, Zbigniew Kubiczka a Karel Musil.

■ **Pavel Hlavatý. Tvorba 1964–2020. Grafika. Ex libris. Příležitostné tisky. Malby. Užité umění. Kreslený humor. Plakáty**

Praha: Pavel Hlavatý, 2021, 144 s., 282 obrázků, 30,5 × 21,5 cm, pevná vazba. ISBN 978-80-270-9754-8. Redakce: PhDr. Iva Tauferová. Tisk: Krásno nad Bečvou, Kompakt VM, náklad není uveden. Součástí knihy je originální grafický list. Doporučená cena 500 Kč. Kniha vyšla za finanční podpory Magistrátu města Havířova.

Pavel Hlavatý mě požádal o recenzi této jeho monografie. Bylo to pro mě ctí, bohužel jsem spíše historikem umění než kritikem umělecké tvorby. Osobně se známe pouze z několika málo setkání a v souvislosti s uveřejňováním článků v Knižní značce. Vždy z něho vyzařovala vůle tvořit a nevynechat nic, co by mohlo přispět k jeho vlastní umělecké tvorbě nebo k propagaci českého umění u nás a zejména v zahraničí. V jeho rozsáhlé tvorbě, jejíž malou, ale podstatnou část nám představuje tato monografie, se odráží spojení autora s evropskou kulturou, s jejími humanistickými, křesťanskými ideály. V popředí jeho zájmu stojí zobrazování vůdčích osobností evropské vědy a kultury. Vyhledává inspiraci u svých předchůdců –

malířů a grafiků, kteří se stali solitéry české a evropské kultury. Nevyhýbá se ani literárním a dramatickým námětům. Jeho grafiky vyprávějí pohádkové příběhy, přivádějí nás přímo do děje divadelních her, baletů a oper s množstvím postav. Antické náměty, které provází evropské umění od doby renesance, samozřejmě nechybí ani v tvorbě P. Hlavatého. Nám, sběratelům exlibris a drobné grafiky, není často dopřáno spatřit velké grafické listy „svých“ autorů a o to je tato kniha pro nás cennější, obsahuje reprodukce 82 volných grafik. Překvapí nás jeho málo známé veduty evropských měst (28 kusů), jež autor vytváří v souvislosti s výstavami grafiky, které do nich přivezl k instalaci ze svých rozsáhlých sbírek. Pro české a zejména zahraniční sběratele vytvořil téměř jeden tisíc exlibris s obdobnými náměty jako u volné tvorby, ale samozřejmě rovněž s náměty na přání objednavatele a s častějším zobrazováním ženského aktu. Za tvorbu exlibris získal

P. Hlavatý na mezinárodních soutěžích množství významných cen. Svou tvorbou exlibris se zařadil mezi několik českých mezinárodně úspěšných tvůrců exlibris. Kniha přináší ukázky 34 exlibris, včetně několika oceněných. Rovněž novoročenky v knize nechybí, je jich zde reprodukováno 18 kusů. Užitou grafiku doplňují ukázky příležitostných tisků (7 kusů). Jeho malby, představené v knize, hýří barvami a ve spojení s netradičními malířskými postupy nás překvapí svou moderností a zároveň různorodostí námětů od geometrické abstrakce k expresivnímu zobrazení průmyslové krajiny; nechybí monumentální malby pro interiéry. Pozoruhodná jsou svítidla sestavovaná na principech kinetického umění a art protis (vytváření nástěnných netkaných textilních obrazů). Zvláštní část tvoří Protestkresby 68, satirické kresby reagující na okupaci Československa v roce 1968 vojsky Varšavské smlouvy v čele se Sovětským svazem, za které byl autor v roce 1971 nakonec odsouzen do vězení; nicméně ani pak satirické kresby neopustil a vznikly další (reprodukováno 26 kreseb). V závěru publikace je reprodukováno 19 plakátů k výstavám, koncertům a zdravému životnímu stylu. Samozřejmě nechybí množství fotografií, aktuální grafiky Covid-19, stať o Havířovu, kde měl autor v letech 1966–2012 ateliér, a v závěru vzpomínkové statě Amacord. Troufám si říct – napínává kniha díky celkovému členění a doplňujícím komentářům k jednotlivým artefaktům, přičemž oboje je dílem autora. Samozřejmě chválím, že se jedná o vázanou knihu a že tisk barevných reprodukcí je proveden na vysoké profesní úrovni. Vřele všem zájemcům o výtvarné umění doporučuji, aby si knihu objednali na adrese hlatatyp@seznam.cz.

Jan Langhammer

ČASOPISY

■ EXLIBRIS ABOENSIS, Nro 114, 2/2021, Finsko

Na titulní stránce jsou exlibris bez majitele, která vydalo známé americké vydavatelství Reader's Digest, jejich autorem byl Valitul Palal. Neznámá autorství exlibris jsou předmětem úvahy redaktora časopisu T. Piironena. Vantaaův cech ocenil básníka Larin-Kyöstiho (1873–1948). Shrnutí 92stránkového výměnného seznamu vytištěného dánským Jørgenem Vilsem Pedersenem v roce 1974 (z Česka 16, reprodukce exlibris od D. Janouška). FISAE spojuje světové nadšence exlibris (naš spolek není v seznamu uveden). Laponští umělci Kittilä Reidar Särestöniemi (1925–1981) a Kallervo Palsa (1947–1987). Anonymní univerzální bezejmenná exlibris. Tvůrci exlibris z Petrohradu, část 7: Marie Kolyškina (Маша Кольшикина, *1986), Vladimir Poguljajev (Владимир Погуляев) (1946–2004) a Irina Kozub (Ирина Козуб, *1981). Jako osobnost exlibris je představen Martti Inananen (1931–2014). Série exlibris z deníku Nuori Voima 5/1933. Ptáci na exlibris.

■ GRAFIEKWERELD, No. 2. 2021, Nizozemsko

Bert Groeneveld věnuje rozsáhlý článek Mauritsu Escherovi a jeho současníkům. Evert Veldhuizen připomíná nedávno zesnulého grafika Vladimíra Suchánka. Cees

Lith uzavírá svou sérii o Wimovi a Ans van der Kuijlenových částí 4. Maarten Giltay Veth představuje svých deset oblíbených exlibris. Johan Veenstra píše o díle dvou českých grafiček Hany Čáповé a Renáty Kaiserové. Evert Veldhuizen pojednává o díle běloruského grafika Jegora Šokoladova (Егор Шоколадов, *1990).

■ **GRAPHIA, Tijdschrift voor ex-libriskunst. Nummer 2021/2, Belgie**

Martin R. Baeyens se vrací k tvorbě novoročenek Fritze Mocka (1867–1919), švýcarského malíře a grafika, z období 1. světové války. Jan Vaes píše o exlibris Omera Van de Weyera (1910–1977) pro Georgese Frédéricu nalezeném v knize. Pátou částí pokračuje Jack van Peer v cyklu Dekadence v exlibris: Vztek, hněv a pomsta. Mezi vybranými exlibris jsou exlibris D. Kallaye, I. Piačka, V. Gažoviče a O. Jelena. Jack van Peer představuje možného nového tvůrce exlibris Adriaana Marina, který žije střídavě v Antverpách a Saint-Tronçais (Francie). Nyní 24letý umělec absolvoval kurz grafiky na antverpské akademii. Seznámil se tam s různými tiskovými technikami a úspěšně dokončil magisterské studium, zvláště si oblíbil lept. Dr. Connie Stumpel, lékařka a sběratelka exlibris, se stala po Mariusu Schalkwijkovi, který byl předsedou třicet let, novou předsedkyní sesterského sdružení Exlibriswereldu v Nizozemsku; vlastní exlibris od H. Čáповé. Exlibrisové dílo ruského umělce Alexeje Bobrusova (*1954), malíře a grafika, se dostalo do popředí našeho zájmu až poté, co bylo oceněno v soutěži pořádané v roce 2018 v Praze u příležitosti konání 37. kongresu FISAE, kde obdržel jednu ze čtyř cen. Marin Gruev (*1963), bulharský grafik, vytvořil doposud čtyřicet exlibris v technice leptu, často v kombinaci s akvatintou. Mezi vybranými novými exlibris je jedno od **Veroniky Jelenové** (barevná litografie).

■ **KISGRAFIKA, 2021/3, Maďarsko**

Lulu v cigaretovém kouři – s anděli je název článku Lajose Szokolczaye, ve kterém vzpomíná na letos zesnulého maďarského grafika Líviusz Gyulaie (1937–2021). Letos slaví významné jubileum maďarský grafik a předseda KBK Zoltán Vén; o jeho výstavě grafik v Galerii 12 od 31. května do 30. června 2021 píše Kornélie Vasné Tóthová v článku Doušek Kovid inka. Zoltán Vén 80! Hilda Horváthová vzpomíná v článku Umění DUGA na grafika maďarského původu Andráse Szenese Dugoa (1895–1957). Dalším dílem pokračuje seriál dr. Kornélie Vasné Tóthové Knižní značky významných sběratelů ve Státní Széchényiho knihovně osobností lékárníka Ference Benköho (1911–2001) z Derecske. Dr. Kornélia Vasné Tóthová uvádí třetí díl soupisu malých grafik významného maďarského grafika Károlye Várkonyiho z let 1963–1971. V rubrice o nových publikacích je článek o publikaci Tisíc a jeden exlibris Pavla Hlavatého.

■ **L'EX-LIBRIS français, N° 282, 2021**

J. Lager a J. F. Chassaing sestavili obrazový soupis 101 exlibris francouzských zámeckých knihoven doplněný stručnou historií zámků. René Henry Munsch (1894–1974), malíř, grafik a výtvarný pedagog, vytvářel jednoduché, často typografické knižní značky. Vojtěch Sars popisuje soubor exlibris Karla Demela *Zpěvy Maldororovy II*, který vyšel v Moravské Třebové v roce 2020; jsou reprodukována čtyři exlibris. Nekrolo-

gy: Arkadij Pugačevský (Аркадий Пугачевский, 1937–15. 1. 2021), Jacques Hallez (1923–2021), Frédéric Kuhlmann (1934–2021), Tom Borocco (1942–2021).

■ Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft 1/2021

Předseda ÖEG dr. Tillfried Cernajsek se vrací ve svém článku do roku 2020, poznamenaného pandemií covid-19, oceňuje vydání tří čísel spolkového časopisu, seznamu členů a publikace o grafickém díle Franze Traunfellnera (1913–1986) s řadou ilustrací. Eugen Schott (1826–1905), bankéř, sběratel starožitností a mecenáš, vlastnil exlibris se znaky a emblémy, jejichž výklad je proveden v článku R. Seebauerové. Dr. T. Cernajsek podává přehled o drobných publikacích, týkajících se exlibris a drobné grafiky, z nedávných let. Mariae Gerard Messenger (1849–1937), žijící v New Yorku, shromáždila sbírku dámských exlibris, kterou darovala v roce 1933 Great Neck Public Library; měla vlastní exlibris z roku 1895. Heinrich R. Scheffer daroval svoji sbírku exlibris a odbornou literaturu rakouskému centru užité grafiky designaustria. Jsou připojeny nekrology J. Hlinovského a V. Suchánka.

DVĚ PŘEKVAPENÍ

Na sjezdu SSPE v Prostějově v roce 2000 se mě tehdejší předseda našeho spolku dr. Ivo Prokop zeptal, zda bych nechtěl pracovat ve výboru a starat se o vydávání soupisů exlibris. Odpověděl jsem mu, že bych to pokládal za čest. I stalo se, na valné hromadě jsem byl 24. 2. 2001 zvolen do nového výboru v čele s novým předsedou dr. Vratislavem Jandou a současně jsem byl **zcela nečekaně** pověřen vedením členské evidence a administrací Knižní značky s přílohami prostřednictvím Postservisu. Členskou evidenci jsem vedl elektronicky na svém PC s podporou papírové kartotéky členů založené již v roce 1943. Uplynulo dvacet let, během nichž jsme přijali do spolku téměř čtyři sta nových členů, bohužel větší část členů spolek opustila. V roce 2001 měl spolek 475 individuálních členů, a v současnosti jich máme o sto deset méně. Naším jubilatům jsme za dvacet let rozeslali přibližně 1600 gratulací s hodnotnými grafickými listy a všem členům dvacet ročníků (80 čísel) našeho časopisu Knižní značka. A těch soupisů exlibris, kterým jsem pomohl na svět, bylo více než čtyřicet.

Karel Oberthor, L1, 1963

Druhé překvapení se konalo po dvaceti letech, kdy jsem byl během několika minut při jednání výborové schůze 20. 5. 2021 této své čestné funkce zbaven. Téměř symbolicky ukončil Postservis svoji činnost k 31. 7. 2021. Přeji novému výboru úspěšnou činnost.

Jan Langhammer

VÝSTAVY

Galerie HOLLAR, Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

16. 9. – 10. 10. 2021 Mladá grafika. Generace 201503–201707.

21. 10. – 14. 11. 2021 Jana Hubatková. Kámen-voda-dech.

19. 11. – 23. 12. 2021 XXVII. festival komorní grafiky.

Galerie U Kellerů, náměstí Kašpara Šternberka 68, 338 28 Radnice

4. 10. – 14. 11. 2021 František Peterka – exlibris, novoročenky.

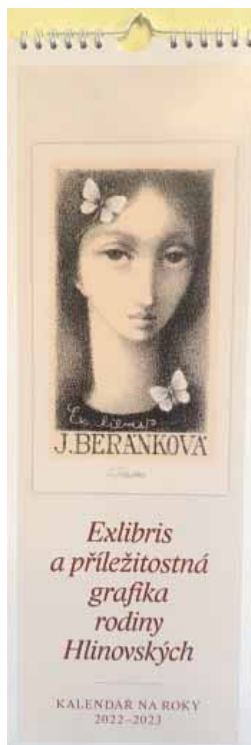
15. 11. – 26. 12. 2021 Jindřich Pileček, exlibris, volná grafika.

27. 12. – 6. 2. 2022 Václav Pokorný, exlibris, volná grafika.

Z DOPISŮ

Děkuji Spolku sběratelů a přátel exlibris za vydání kalendáře na počest Jiřího Hlinovského. Tvůrcům kalendáře děkuji za jeho pěkné provedení.

S pozdravem Jiřina Hlinovská, Houdkovice 8. 8. 2021

SSPE vydává svůj první nástěnný kalendář. Podnětem k tomu bylo nečekané úmrtí dlouholetého člena spolku a jeho výboru pana Jiřího Hlinovského (1972–2021). Kalendář má za cíl přiblížit sběratelská úsilí Stanislava Hlinovského, jeho manželky Jiřiny, rozené Beránkové, a jejich syna Jiřího. Exlibris na listech kalendáře jsou řazena v abecedním pořadí autorů grafik. Kalendář podává na lístcích pro tuto rodinu raritní průřez tvorbou (nejen) českého exlibris z let 1949–2020; za 72 let je jich kolem 350 kusů. Ke kalendáři je vydána brožurka *Básně Stanislava Hlinovského* s reprodukcemi grafik V. Cinybulka, J. Hally, R. Landera, F. Peterky a V. Sedláčka. Kalendář s brožurkou jsou v prodeji za celkovou částku 120 Kč na adrese SSPE.

Alois Sassmann

PLÁN A SKUTEČNOST HOSPODAŘENÍ V ROCE 2020 A ROZPOČET NA ROK 2021

<i>Příjmové položky:</i>	<i>Plán a skutečnost 2020</i>		<i>Rozpočet 2021</i>
	<i>v tisících Kč</i>		<i>v tisících Kč</i>
Členské příspěvky	270,0	262,1	265,0
Příspěvky na tiskový fond	3,0	6,8	8,0
Inzerce	5,0	0,0	0,0
Podíl z prezenčních aukcí	10,0	2,1	10,0
Podíl z internetových aukcí	60,0	76,1	60,0
Prodej spolkových publikací a grafik	60,0	32,3	35,0
Aktivní úroky	0,0	0,0	0,0
Sjezd	159,0	118,3	148,2
Příspěvky a dary	5,0	0,0	0,0
Ostatní příjmy	0,0	15,3	0,0
Celkem příjmy	572,0	513,0	526,2
<i>Výdajové položky:</i>			
Časopis Knižní značka a přílohy*	120,0	119,3	120,0
Soupisy exlibris a novoročenek	9,0	5,6	9,0
Slovník tvůrců exlibris	25,0	48,3	36,0
Sborník pro exlibris*	60,0	78,3	75,0
Výstavy	5,0	0,0	0,0
Sjezd 2020	111,7	93,6	140,7
Grafické listy, soubory a publikace	35,0	24,5	35,0
Bankovní poplatky	5,0	3,2	4,0
Režijní náklady na činnost spolku	70,0	24,8	45,0
Valná hromada	15,0	0,0	15,0
Prezenční aukce	5,0	2,9	0,0
Archiv	14,0	14,9	15,0
Účetní evidence	12,0	11,0	12,0
Hospodářka	14,4	15,5	14,4
Nájemné	6,0	5,0	10,0
Finanční podpory ze strany SSPE	5,0	5,0	10,0
Celkem vydání	512,1	451,9	541,1
Hospodářský výsledek	59,9	61,1	-14,9
*značí výdaje včetně poštovního			

Hospodaření spolku v roce 2020 je převzato z dokumentu Hospodaření_4Q2020, který zpracovala paní Ing. Markéta Bayerová. Hospodaření spolku skončilo v r. 2020 přebytkem 61.100 Kč. Jmění spolku na účtech a v hotovosti, které činilo k 1. 1. 2020 – **391.800 Kč** a k 31. 12. 2020 – **452.900 Kč**, se zvýšilo o **61.100 Kč**. Poštovné za rozesílání Sborníku 2020 ve výši přibližně 3.000 Kč je zahrnuto do výdajů za Knižní značku. Rozpočet na rok 2021 byl navržen jako **ztrátový částkou 14.900 Kč**.

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

■ **Valná hromada se konala 26. 6. 2021** v prostorách Nadace pro rozvoj architektury a stavebnictví, Praha, Václavské náměstí 31, za účasti 64 členů; pozvánka byla uveřejněna na webových stránkách Spolku. Zprávy za uplynulé volební období přednesli: zprávu o činnosti předseda doc. Felix Černochoch, zprávu o hospodaření Mgr. Jarmila Špačková a zprávu kontrolní komise Mgr. Luděk Kříž. Ceny Exlibrista roku 2020 obdrželi: Günter Hujber a Jaroslav Šulc. Cenu Slavomila Vencla obdržel za publikační činnost PhDr. Jiří Ort. Za organizaci loňského sjezdu SSPE v Olomouci byl oceněn Zdeněk Benyšek. Změnou stanov bude snížen počet členů výboru SSPE na pět osob. Ekonomická směrnice SSPE bude zveřejněna na webových stránkách SSPE. Členy nového výboru byli zvoleni: Miroslav Petřík (předseda), Mgr. Jakub Pich, Mgr. Alois Sassmann, Mgr. Jarmila Špačková a Ing. Marie Moravcová. Členy nové kontrolní komise byli zvoleni: Vladimír Bogdanov (předseda), Ing. Michala Davidková a Ing. Rudolf Peleška. Byl schválen návrh rozpočtu a plán činnosti na rok 2021. Pan Tomáš Kubíček podal informace o zajištění a programu sjezdu SSPE v Trutnově 2021 a Mgr. Luděk Kříž o přípravě sjezdu SSPE v Brně 2022. Na návrh Mgr. Ludka Kříže schválila valná hromada zvýšení členských příspěvků pro rok 2022 takto: individuální čeští členové (do 79 let věku) a české instituce 1000 Kč, individuální čeští členové (od 80 let věku) 400 Kč, zahraniční individuální členové a instituce 1500 Kč (60 euro) a čeští studenti (do 26 let věku) 400 Kč. Na návrh Bedřicha Kocmana byl doc. Felix Černochoch zvolen čestným předsedou SSPE. Bylo schváleno Usnesení valné hromady, přednesené Bedřichem Kocmanem, včetně udělení absolutoria odstupujícímu výboru.

■ **Výborová schůze 24. 7. 2021** se konala v Praze za účasti předsedy M. Petříka, čtyř členů výboru a čtyř hostů. Po revizi archivu bude zpracován nový nabídkový seznam pro členy SSPE. Ročníky Knižní značky od roku 2010 budou dodatečně svázaný pro archivaci. Členskou evidenci SSPE předal Ing. J. Langhammer, CSc., protokolárně předsedovi M. Petříkovi k 30. 6. 2021. Budou vydány kondolenční grafiky (50 kusů) a gratulační grafiky (100 ks). Bude zřízena datová schránka SSPE. Výbor pověřil Ing. Libora Jirásku jednáním se zahraničními exlibristickými spolky. Nástěnný kalendář na rok 2022 s reprodukcemi exlibris rodiny Hlinovských bude v prodeji za částku 120 Kč.

VÝZVA VÝBORU

Vyzýváme ty členy SSPE, kteří doposud nesplnili svou členskou povinnost a neuhradili členský příspěvek na rok 2021, aby tak neprodleně učinili na číslo účtu 2501272505/2010 u Fio banky. Jedná se o členy s těmito členskými čísly: 10047, 10065, 10160, 10171, 10253, 10258, 10330, 10338, 10446, 10539, 10590, 10628, 10633, 10650, 10655, 10674, 10705, 10723, 10736, 10750, 10754, 10762, 10769. Všichni tito členové obdrželi všechna dosavadní čísla časopisu Knižní značka za rok 2021 s přílohami!

Výbor SSPE

ZMĚNY ČLENSTVÍ

- **NOVÍ ČLENOVÉ:** 30069 Benoit JUNOD, Route de Lullier 21, CH-1254 Jussy/GE, Switzerland; 10779 Martina SHOŘOVSKÁ, Skuhrov 52, 277 31 Velký Borek; 10778 Mgr. Jarmila ŠPAČKOVÁ, Čajkovského 914/54, 500 09 Hradec Králové.
- **UKONČENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST:** 10492 Mgr. Luděk KLIMEŠ z Jevíčka; 10475 Mgr. Lucie PEČENÁ z Prahy.
- **ZMĚNA ADRESY:** 10264 Dr. Zdenka PFEFFEROVÁ, Ostrožná 11/35, 746 01 Opava.
- **ZEMŘELI:** Josef Ladislav JÍCHA z Plzně (†18. 8. 2021); JUDr. Ladislav LAMAČ z Olomouce (†5. 7. 2021); Ing. Jan SCHNEEWEIS z Prahy (†6. 7. 2020); akademický malíř a grafik Vladimír VESELÝ z Prahy (†20. 7. 2021 ve Spálově).

Výbor SSPE

SETKÁNÍ

Oldřich Páleníček, X3, 2021

Kulturní služby města Moravská Třebová – Městské muzeum Moravská Třebová ve spolupráci se Spolkem sběratelů a přátel exlibris Vás co nejsrdčněji zvou na **XVII. setkání sběratelů a přátel exlibris**, které se koná v sobotu **23. 10. 2021** od 9.00 hodin dopoledne ve dvoraně muzea ve Svitavské ulici. Záštitu převzal starosta města Ing. Miloš Míčka. Součástí setkání je výstava výtvarné tvorby Güntera Hujbera.

Adventní večer SSPE se koná v pátek 3. prosince 2021 v 16 hodin v Absolutum Wellness Hotelu, Jablonského 639/4, 170 00 Praha 7.

Vzpomeneme – slovem i obrazem – na výtvarníky zesnulé v roce 2020 (kdy se adventní večer nekonal), Helenu Cejnarovou a Jaroslava Mináře, a v roce 2021, Vladimíra Suchánka, Vladimíra Veselého a Josefa L. Jíchu. Zároveň bude připomenuta malířka a grafička Ludmila Jiřincová, od jejíhož narození uplyne v příštím roce 110 let. Poté bude následovat pohoštění. Zároveň bude

příležitost k zakoupení spolkových publikací a kalendáře. Rádi bychom zajistili, aby každý účastník obdržel originální grafický list.

Všichni jste srdečně zváni.

Za výbor SSPE Alois Sassmann

**Časopis Knížní značka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris, založený v roce 1918,
se sídlem: Banskobystrická 2085/1, Dejvice (Praha 6), 160 00 Praha.
Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.
Poštovní adresa: Spolek sběratelů a přátel exlibris,
Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.
IČ 00443522. Webové stránky: www.sspe.cz.**

Číslo účtu/Konto:

2501272505/2010 v CZK, Fio banka, a.s., se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1.

Číslo účtu/Konto:

2001272509/2010 v EUR, IBAN: CZ3020100000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX,
Fio banka, a.s., se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1.

Předseda: **Miroslav Petřík**, Tyršova 26, 375 01 Týn nad Vltavou.

E-mail: petrik@ddmtyn.cz. Mobil: 602 154 055.

Hospodářka a členská evidence: **Mgr. Jarmila Špačková**, Čajkovského 914/54,
500 09 Hradec Králové. E-mail: pausinka@gmail.com. Mobil: 606 610 698.

Redaktor Knížní značky: **Ing. Jan Langhammer, CSc.**,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň. E-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Telefon: 377 265 076.

Redaktor Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku: **Ing. Ladislav Žák**,

Hrdličkova 2189/12, 148 00 Praha. E-mail: zaking@volny.cz. Mobil: 602 211 704.

Archivářka: **Marta Novotná**, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

E-mail: marta.no@seznam.cz. Mobil: 724 781 294.

Seznam příloh:

Katalogové listy: Jan Kobzář, Karel Jaroslav Obrátil, Antonín Václav Slaviček a Jan Zrzavý

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 3/2021

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň, e-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Redakční kruh: PhDr. Jiří Ort a RNDr. Karel Žižkovský.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller a Mgr. David Polčák.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print, s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

Náklad 520 výtisků.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha,
pro své členy čtyřikrát ročně. ISSN 1211-3840. MK ČR E 11475.

Toto číslo vyšlo 15. 9. 2021. Redakční uzávěrka příštího vydání je 30. 11. 2021.

DUTÁ PRAZE BEZDUCHÉHO KYSE **NAVOD KU SLOZENÍ**

1968

KÁJA SAUDEK

PROSIT! ČINČIN! KAHOJ! TO Č To! NA ZDRAVÍ! A Š TRUŇKY PIJME! ŽIVIJÓ! NA HOPI AŽ ŽIJU!

PŘÍPITEK NAŠÍ VOPROU ŠIČKA- NOU KOŇAKEM A Š PIVEM VINNOU NAPODOBĚNINOU LITR PO 13 K

MEHYRYTA ŠER- BITEM ŠTĚPÁN CO- POLOU ŠPAK ROKU!

student PF ('68)

Grafič

DUTÁ PRAZE BEZDUCHÉHO KYSE **NAVOD KU SLOZENÍ**

3

KÁJA SAUDEK

PROČ TO PIJU!

PŘI ŠER- NOU KO CO- VINU!

studen PF ('68)

Grafič

Kája Saudek, S1/7, 1967

Karel Oberthor, L1, 1969

Karel Oberthor, L1, 1969

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra.

Na titulní straně:
Petr Minka, Šeherezáda, L1, 2019.